

the pronunciation across syllables, words, and phrases, are saved until more advanced pronunciation levels. These issues, however, should be addressed from the very beginning as they contribute greatly to a speaker's general intelligibility. When introducing common vocabulary and phrases, syllables, syllable length, stressed and unstressed syllables, and connections or liaison between words should be taught before hand or side by side. [Abduazizov 2005, 55].

A lot of confusion occurs when the "w" and the "v" are pronounced. This is a typical pronunciation problem not only in some European nations but in Central Asia as well. Some students have a hard time pronouncing the "w" sound. *Water* is pronounced as *vater*; *west* is pronounced as *vest*, and so on. Students who have a hard time pronouncing the "w" have to see the pronunciation technique, how to round their mouths into an "o" and then unround them to produce the right sound. Teachers also should demonstrate the "v" sound by biting their front lower lip.

Pronunciation can be further explored through the use of small hand mirror. If students have individual mirrors, they can look into them as they articulate various speech sounds and really see the positioning of their tongues, for example, when pronouncing *thigh* in contrast to *tie* [Abduazizov 2005, 31].

It may seem difficult to even know where to start with a beginning level ESL pronunciation class. However, by focusing on such foundational skills as stress and intonation and speech sounds, applied to everyday conversations, as well as incorporating some more tactile strategies, such as the use of mirrors, students can begin developing their awareness of and skill in pronunciation in English.

As mentioned earlier, some of these mistakes are made more often by some students than others depending on their country of origin. Taking on a beginning-level ESL class can seem overwhelming. Once the students start to comprehend the mistakes they make often, an automatic improvement will be seen in their speech.

References

1. Abduazizov A. A. On Some Typological Features in the Phonological System of Germanic and Turkic languages. Tashkent, 2005.
2. Clark J., Yallop C., Fletcher J. An Introduction to Phonetics and Phonology. -Oxford, UK: Blackwell Publishing, 2007.
3. Hale M., Reiss C. The Phonological Enterprise. Oxford, UK: Oxford University Press, 2008.
4. Hale M., Reiss C. Substance abuse and dysfunctionism: Current trends in phonology, 2000.
5. Lass R. Phonology: An Introduction to Basic Concepts. New York; Cambridge University Press, 2000.
6. Абдуазизов А. А. Введение в общую фонетику. Т., 1992.
7. Абдуазизов А. А. Сопоставительная фонология разнотипных языков и обучение произношению (Обзор) // Уровни языка. Проблемы фонологии. М., 1975.

Шевченко О.Л.,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
факультету міжнародної економіки і менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ВПЛИВ ЛІНГВІСТИЧНОГО ТА ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНОГО КОНТЕКСТУ НА ІНТЕРПРЕТАЦІЮ МОВНИХ ОДИНИЦЬ

Анотація. В статті досліджуються фактори лінгвістичного, паралінгвістичного та екстралінгвістичного контексту, які відіграють суттєву роль в інтерпретації непрямих спонукальних засобів в процесі комунікації. Контекст розглядається, як комплекс мовних і немовних знань, які відображаються на вербальному і невербальному рівнях.

Ключові слова: непрямі спонукальні засоби, лінгвістичний контекст, паралінгвістичний контекст, екстралінгвістичний контекст, інтерпретація мовних одиниць.

Abstract. The article deals with the factors of linguistic, paralinguistic and extra linguistic context which are of an essential significance in interpreting indirect directives in the process of communication. Context is considered as a complex of linguistic and non- linguistic knowledge displayed on the verbal and non-verbal levels.

Key words: indirect directives, linguistic, context, paralinguistic context, extra linguistic context, interpretation of language units.

Мовне спілкування – явище соціальне, яке має досліджуватись у тісному зв'язку з іншими соціальними явищами, оскільки глибоко і правильно зрозуміти одиниці і категорії мови неможливо без вивчення зав'язків мови із суспільством, культурою, свідомістю і розумовою діяльністю людини. У процесі комунікації люди передають не тільки різну інформацію, але також волевиявлення, почуття, емоції, впливають один на одного, домагаються взаєморозуміння.

Інколи з різних причин вони бажають приховати свої реальні комунікативні наміри і висловлюють їх у непрямій формі. В цих випадках комуніканти здійснюють одну (задуману ними) мовленнєву дію, скориставшись іншою, наприклад, задаючи питання і тим самим ніби очікуючи від слухача надання якоїсь інформації, вони насправді звертаються до нього з проханням, і тим самим спонукають виконати якусь дію.

У даній статті розглядаються розповідні і питальні речення, які в певних контекстуальних умовах мають ілокутивну силу спонукання до дії. Можливість виражати спонукання неспеціалізованими засобами зазвичай пов'язана з певними показниками, такими, наприклад, як лексичне значення предиката, лексико-граматична організація речення, його граматична форма. Але однозначно розпізнати реальну комунікативну ціль у більшості випадків допомагає тільки контекст. Тому в роботі здійснюється спроба виявити фактори широкого контексту, завдяки яким певні розповідні та питальні речення можуть бути розпізнані як спонукальні.

Цілий ряд лінгвістів приділяли увагу проблемі впливу контексту і ситуації на інтерпретацію мовних одиниць. Серед найбільш відомих необхідно зазначити роботи Н.Д. Арутюн-вої (1990), Г.В. Колшанського (1980), Дж. Лайонза (2003), Т. ван Дейка (2008), А.Шаффа (1963) та багатьох інших [2].

У сучасній лінгвістиці спостерігаються дві протилежні тенденції відносно впливу контексту на формування загального змісту висловлювання і його інтерпретації. Прихильники американської школи структуралістів, захоплюючись дослідженням формальної сторони мови, окремих структур повністю нехтують контекстом. З іншого боку, згідно з біхевіористською концепцією, значення лінгвістичних одиниць повністю залежить від контексту, позамовної ситуації, в якій ця одиниця бере участь. Наприклад, О.С. Ахманова визначає лінгвістичний контекст, як лінгвістичне оточення мовної одиниці; умови, особливості вжитку даного елемента в мовленні, а також як завершений у змістовному відношенні письмовий уривок, що дозволяє встановити значення певної мовної одиниці. [3] А.Шафф зазначає, що тільки у контексті речення отримують значення, конкретизують його, закріплюючи одне з багатьох значень. [4]

На наш погляд правомірним є судження Т.В. Колшанського [5, 17], згідно з яким контекст є власністю мовної системи і формою її існування. На думку автора, контекст – це сукупність формально фіксованих умов, за яких однозначно виявляється зміст будь-якої мовної одиниці. Контекст є комплексом мовних і немовних знань, що отримують своє відображення на вербальному і невербальному рівнях. Як глобальне явище він складається з лінгвістичного, паралінгвістичного і екстралінгвістичного контекстів. Екстралінгвістичний контекст, в свою чергу, ділиться на внутрішній і зовнішній. До внутрішнього екстралінгвістичного контексту відноситься вся сума фонових знань, комунікантів, до зовнішнього – обставини, що представляють сукупність об'єктивних умов здійснення комунікацій.

Аналіз непрямих спонукальних засобів вимагає сукупного вивчення інтра- і екстралінгвістичних умов контексту, які впливають на формування загального смислу висловлювання та їх комунікативно адекватну інтерпретацію.

І. Лінгвістичний контекст

У тексті речення може сприйматися як спонукальне завдяки впливу на нього лексичного значення попередніх та наступних мовних одиниць, зокрема, перформативних дієслів мовного спонукання: to order, to command, to direct, to demand, to urge, to request, to induce, to beg, to beseech, to implore, to plead, to entreat, to instruct, to forbid, to restrain, to prohibit, to appeal, to bid, to ask, to suggest і т. д.

(1.1) "If you will return in a quarter hour", he almost implored". (A. Huxley). Cf.: If you will return in a quarter hour Return in a quarter hour.

Фактичний зміст навколишнього тексту та наявність прямих спонукальних форм в тому ж мовному відрізку також впливають на однозначну інтерпретацію непрямого спонукального засобу.

(1.2) “No, no, don’t go. I’d much rather you stayed” (A.Christie). Cf.: I’d much rather you stayed.StayDon’t go.

Присутність “please” у структурі розповідного або питального речення також свідчить про наявність в ньому спонукання.

(1.3) “Will you please bring me another glass of water?” (V. Worsdall) Cf.: Will you bring me another glass of water Bring me another glass of water.Питальні і розповідні речення, що вживаються в якості спонукальних, зазвичай мають інтонацію спонукального речення. Таким чином, у розмові виявити непряме спонукальне висловлювання можна завдяки характерній спонукальній інтонації. В письмовому варіанті така інтонація іноді виражена знаком пунктуації: крапкою, комою або знаком оклику, замість знака питання, якщо питальне речення вживається у функції спонукання.

(1.4) “Why don’t you look where you’re going !” (J Galsworthy) Cf.: Why don’t you look where you’re going . Look where you’re going.

Частіше за все така заміна знака пунктуаціїможлива у випадку категоричного спонукання, яке виражене непрямим засобом.

II Паралінгвістичний контекст.

Оскільки мовне спілкування відбувається в конкретному природньому середовищі, паралінгвістичний контекст відіграє суттєву роль в інтерпретації мовних одиниць, які отримують своє однозначне тлумачення тільки враховуючи фізичну характеристику комунікантів,властивості голосової модуляції,кінесику, міміку, предметне оточення і інше, що утворює паралінгвістичний контекст[6].Розрізняють паралінгвістичні явища, існування яких неможливе без мови (голосність, ритм, швидкість мовлення); паралінгвістичні елементи, які хоча і можуть бути відірвані від висловлювання, але поза ним не мають значення, такі як, наприклад, кивок головою; і паралінгвістичні елементи, які можуть існувати незалежно від мови, зберігаючи своє значення (крик, плач, посмішка) [7,75].

Якщо інформація,що сигналізується невербально, протирічить інформації, яка передається вербальним компонентом, то зрештою ілокутивна сила висловлювання визначається за невербальним компонентом.

(II.1) “And you might ask other guest to step in here for a minute”. “Your wish is my command”. Her mouth twisted sardonically (C.Brown).

Відповідна реакція адресата мовного характеру “Your wish is my command” вказує на те, що висловлювання “And you might ask other guest to step in here for a minute” ніби є спонукальним, однак подальший опис виразу обличчя слухача свідчить про те, що в дійсності висловлювання не має сили спонукання. Таким чином, інформація, що передана мімікою визначає кінцеву інтерпретацію висловлювання не як спонукального, а як бажального.

III. Екстралінгвістичний контекст

На інтерпретацію непрямого спонукального речення значно виливають умови як зовнішнього, так і внутрішнього екстралінгвістичного контекста. Визначальним фактором при вирішенні задачі на однозначне розуміння розповідного і питального речення як спонукального є конкретна ситуація спілкування та такі незалежні соціальні змінні як стать,клас, етнічна належність,вік або ідентичність, соціальний статус комунікантів [8].

1. Соціальний статус конікантів суттєво впливає на інтерпретацію непрямого спонукального засобу. Просте побажання, порада, пропозиція людини вищої з статусом може передбачати наказ, веління, розпорядження.

(III. 1) [Начальник підлеглому] “I want you to check two phone numbers and give me all the calls they got and allthe calls they made for the last three months (M. Puzo). Cf . I order you to check two phone numbers and give me all the calls they got and all the calls they made for the last three monthly, I am your superior.

2. Родинні відносини комунікантів є одним з параметрів зовнішнього екстралінгвістичного контексту, що впливає на тлумачення розповідних і питальних речень як спонукальних. Мовний матеріал свідчить про те, що в умовах нерівного відношення комунікантів, за яких адресант є старшим і більш впливовим членом родини, сама форма висловлювання не має остаточного значення.Будь-який вислів “старшого” в цьому випадку може бути спонуканням для “молодшого” виконати зазначену дію.

У таких ситуаціях можуть вживатись інтенціонально імпліцитні спонукальні речення.

(III.2.1) [Мати дитині] “ Are you spilling food ? ” Cf.: Don’t spill food, I am your mother.

У деяких культурах положення чоловіка, як голови родини визначає його вищий статус по відношенню не тільки до дітей, але і до дружини. Тому порада або побажання чоловіка сприймається дружиною як категоричне спонукання.

(III.2.2) [Чоловік дружині] “My idea is that a woman oughtn’t to stuff her head with books. You’d be much better out in the open air or doing something useful” (S. Maugham). Cf.: Don’t read books. Stay in the open air and do something useful.

3. Вік комунікантів також відіграє роль у тлумаченні непрямого засобу як спонукального. Натяк, пропозиція, порада дорослого зазвичай сприймається дитиною в більшості культур як наказ або прохання.

(III. 3) [Жінка дитині] “ I think you’d better go in. And do what nurse tells you to do “ (T. McKnight , J.Devine). Cf.: I order you to go in and do what nurse tells you.

4. Рольові відносини комунікантів суттєво впливають на інтерпретацію речень. Одне і теж саме питальне або розповідне речення може виражати різні інтенції залежно від соціальних ролей учасників спілкування. Зміна ролей може істотно змінювати структуру соціальної ситуації і впливати на інтерпретацію мовних одиниць.

(III.4.1) [Лікар пацієнту] “I’m a doctor. Will you put your head back?” (A. Nailey) Cf.: I ask you to put your head back.

(III.4.2) [Шериф водію] “We’d better take a look at your driving license. There’s been a big robbery at Jebson City (R. Shout) Cf.: I order you to give me you driving license.

Фонові знання комунікантів, що відносяться до факторів внутрішнього екстралінгвістичного контексту, також дозволяють однозначно розпізнавати непрямі спонукальні засоби. Для англійської мови взагалі характерно широке використання різних непрямих форм. Що пов’язано із самою культурою спілкування англійців, які схильні уникати категоричності у процесі спілкування. Для англійських мовних формул у більшій мірі характерна асиметрія семантичного і прагмантичного аспектів значень. Англійці використовують цілу систему комунікативних стратегій, які направлені на мінімізацію комунікативного тиску і надають перевагу непрямому, завуальованому вираженню спонукання. Ця тенденція простежується в усіх спонукальних мовних актах, включаючи ті, які передбачають дію на користь адресата, а також дію, обов’язкову для виконання [9].

Саме тому непрямі спонукальні засоби стали своєрідними мовними формулами, а їх використання – одне з правил англійського мовного етикету. Знання таких формул дозволяє комунікантам однозначно сприймати непрямі спонукальні речення в конкретних мовних ситуаціях.

Результат дослідження свідчить про те, що непрямі спонукальні засоби можуть бути однозначно інтерпретовані виключно зважаючи на всі умови лінгвістичного, паралінгвістичного та екстралінгвістичного контексту. На розпізнавання неспеціалізованих засобів як спонукальних впливають: лексичне значення мовних одиниць, які знаходяться в реченні, або в оточуючому тексті; інтонація, яка сигналізується у письмовому варіанті зміною знаку пунктуації; такими параметрами соціальної ситуації як соціальний статус, вік, родинні, рольові відносини, етнічна належність комунікантів; фонові знання, що базуються на розумінні культурних особливостей комунікантів, індивідуальному і соціальному досвіді партнерів по спілкуванню.

Література

1. Кодухов В.И. Введение в языкознание. – М: Просвещение, 1979 – 35 с.
2. Арутанова И.Д. Речевой акт. // Лингвистический энциклопедический словарь – М., 1990;
3. Лайонз Дж. Лингвистическая семантика: Введение/ Дж-Лайонз; пер.с англ. В.В. Морозова, И.Б. Шатуновского. – М.: Яз. словян.культуры, 2003-397 с.
4. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов./ О.С. Ахманова. – М.: Сов. энцикл., 1966 – 608 с.
5. Шафф А. Введения в семантику/ А.Шафф; пер. с пол. М.Я. Головинской, И.Г. Комлева, В.Ф. Коновой – М.: Изд-во иностр. лит., 1963.-376 с.
6. Колшанський Г.В. Контекстная семантика – М.: Наука, 1980. – 146 с.
7. Колшанський Г.В. Паралингвистика – М.: Наука, 1974 – 81 с.
8. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. – М.: Наука, 1980. – 104 с.
9. Teun A van Diik Discourse and Context. A sociocognitive approach.-2008
10. Brown P, Levinson S. Politeness: Some universals in language usage – Cambridge: Cambridge University Press, 1987.